

העולם עובר ל"קפיטליזם קשוב" – וישראל אוטמת אוזניים

סביבה
ניל"י גולדפיין

לא יחזור למה שהיה בעבר. כשנפלו הבורסות ב-2008-2009 נוצר נזק גדול, שגרם למיליונים לאבד את מקום עבודתם וחסכוניותיהם ולחברות רבות להיטגר. בעקבות המשבר איבד הציבור אמון במסחר בשווקים, בכנקים, בממשלות ובתאגידים, והכלכלה הואטה בצורה מסוכנת.

נשאלה השאלה: כיצד נהפכה שיטת הקפיטליזם, שעדיין נחשבת לראויה ביותר עבור השוק החופשי, לשיטה המאפשרת שחיתות, רמאות וניצול חלשים? האם זו עדיין התשתית הכלכלית הנכונה לעולם שבלאו הכי משתגע?

כך, כתנועת מטוטלת נגדית קמה תנועת "קפיטליזם קשוב", המובלת על ידי אנשי עסקים ואנשי אקדמיה. התנועה קמה על בסיס האמון נה כי עולם העסקים אכן השתנה, וכי יש צורך להכניס טוויסט בעלילת השיטה אל מול אתגרי העולם החדש. הטוויסט הוא ש"בעלי עניין" בפיי רמה אינם יכולים להיות רק בעלי הממון. כמו בטבע, עולם העסקים הוא אקו-סיסטם. הוא בנוי ממערכות מורכבות ועל התלות ההדדית שקיימת

ענקית ההשקעות בלאקרוק התריעה באחרונה מפני השפעות משבר האקלים, ויצאה מהי שקעות המזיקות לסביבה, וזאת לא ממונעים פילנתרופיים וערכיים, אלא משיקולים כלכליים – אמון הציבור, אקטואריה של נזקי סביבה שישפיעו על מחיר המניה ותוצאות כלכליות לטווח ארוך.

למי שמתבונן במגמות מאקרו-כלכלה, אין הצהרה זו נופלת בתוך חלל ריק. בלאקרוק, בהנהגתו של המנכ"ל לארי פינק, מצטרפת לשורה ארוכה של רכבים וטובים ממנהיגי העולם העסקי, המבינים כי נפל דבר, נחצה קו פירשת המים והעולם כבר

בין כלל מרכיביו לבוא לידי ביטוי. או מה לעשות? לקחת בחשבון את האינטרסים של כלל בעלי העניין בפירמה ולא רק את האינטרסים של הגורמים להם היא שייכת. מעבר לבעלי ההון, בעלי עניין מובהקים הם ספקים, לקוחות, עובדים, מנהלים, הקהילה בתוכה יושב הארגון וכדור הארץ. לכולם תרומה ועל כולם להיותם אם יש עניין במערכת מאקרו-כלכלית בריאה ויציבה, לאורך זמן.

תנועת הקפיטליזם הקשוב מכה שורשים ברוב מדינות העולם. באוגוסט האחרון ארגון חב"רות השולחן העגול בארה"ב, המאגר בתוכו את המנכ"לים של החברות הגדולות, יצא בהצהרה דרמטית: "אנחנו מגדירים מחדש את ייעוד העסק". לא רק או בעיקר מקסום רווח. מטרת התאגיד היא לשרת את כלל מחזיקי העניין". הלכה למעשה שוויון מגדרי, הזדמנויות מובנות למיעוטים, איסור העסקה מנצלת וסטנדרטים מחמירים של שימוש בפלסטיק, נהפכו לעקרונות ניהוליים במיקרוסופט, אינטל, יוניליוד ועוד. במדינות מתוקנות כמו

**הצלחות עסקיות המבוססות על
עקרונות הקפיטליזם הקשוב
מפורסמות ונלמדות כיום בבתי
ספר למינהל עסקים**

ניו זילנד או קנדה כבר מוצאת לאור שורה של חוקים האוסרים שימוש בפלסטיק ומחמירים בקנסות גדולים על מזהמי סביבה. הצלחות עסקיות המבוססות על עקרונות השיטה מפורסמות ונלמדות בבתי הספר למינהל עסקים.

ובישראל? לפני כשנה נסגר המפעל היחיד בארץ למיחזור בקבוקים. אין כל מגבלה על שימוש בפלסטיק והזיהום המונשב מאסדת לווייתן גורם לתושבי עמק חפר להתפנות מבתיים. כמי רדי שחיתות וקשרי הון שלטון ישראל מדורגת במקום 34 אחרי מדינות כמו ברבדוס, צ'ילה, קטאר ואיחוד האמירויות. ישראל היא עדיין מהי מדינות העניות בין הכלכלות המפותחות ובחשודות נזכרים מדי פעם לדבר על דו"חות הפערים החברתיים, שכר המינימום ושאלת הקריסה של הביטוח הלאומי, שתקרה במוקדם או במאוחר. בישראל קיים סניף של קפיטליזם קשוב, אך הוא איננו מוכר דיו ואין לו השפעה על חינוך עסקי או פוליטיקה. בעולם המערבי כבר מובן הקשר בין אתיקה, ערכים, תרבות ארגונית נקיה ושמירה על איכות הסביבה לתוצאות עסקיות מניבות לאורך זמן. ישראל, הנאבקת על מקומה הכלכלי בעולם גלובלי, תחרותי – ראוי שתתפכח ומהר. התוצאה גם תביא תשואה לבעלי המניות.

הכותבת היא משנה למנכ"ל ומנהלת פיתוח עסקי בקבוצת נירס גיתן NGG

הפגנה המזהירה ממשבר האקלים. התאגידים הבינו שהרוח השתנתה צילום: בלומברג